

Az európai adatvédelmi biztos véleményének összefoglalója az Európai Unión belüli értékpapír-elszámolás javításáról és a központi értéktárakról, valamint a 98/26/EK irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló bizottsági javaslatról

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos weboldalán: <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 336/07)

1. Bevezetés

1.1. Egyeztetés az európai adatvédelmi biztossal

1. A Bizottság 2012. március 7-én elfogadta az Európai Unión belüli értékpapír-elszámolás javításáról és a központi értéktárakról, valamint a 98/26/EK irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot (a továbbiakban: a javaslat). A javaslatot egyeztetés céljából ugyanazon a napon elküldték az európai adatvédelmi biztosnak.

2. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a Bizottság egyeztetett vele, valamint javasolja, hogy a rendeletjavaslat preambuluma hivatkozzon erre a véleményre.

3. A javaslat egyes rendelkezései – így az illetékes hatóságok vizsgálati hatásköreivel, az információcserével, az adatnyilvántartással, a tevékenységek kiszervezésével, a szankciók közzétételével és a jogsértések jelentésével kapcsolatos rendelkezések – bizonyos esetekben az érintett személyekre nézve adatvédelmi következményekkel járhatnak.

4. Számos függőben lévő és lehetséges jövőbeli javaslat az ebben a véleményben említettekhez hasonló rendelkezéseket tartalmaz – ilyenek például az európai adatvédelmi biztosnak az európai kockázati-kezelési alapokra és az európai szociális vállalkozási alapokra ⁽¹⁾, valamint a banki jogszabályok felülvizsgálatáról, a hitelminősítő intézetekről, a pénzügyi eszközök piacairól (MiFID/MiFIR) és a piaci visszaélésekről szóló jogszabálycsomagra vonatkozó véleményeiben ⁽²⁾ ismertetett javaslatok. Az európai adatvédelmi biztos ezért javasolja, hogy e véleményt a fent említett kezdeményezésekről szóló véleményeivel szoros összefüggésben olvassák.

1.2. A javaslat célkitűzései és hatálya

5. A kereskedési helyszínen vagy azon kívül zajló értékpapír-kereskedelmet az adott ügylet elszámolásához – azaz az értékpapíroknak az eladónak átadott készpénz ellenében a vevőhöz történő szállításához – vezető, kereskedés utáni folyamatok követik. A központi értéktárak azok a fő intézmények, amelyek úgynevezett értékpapír-elszámolási rendszerek üzemeltetése révén lehetővé teszik az elszámolást. Ezek azok az intézmények, amelyek elősegítik az ügyletek lebonyolítását a piacokon. A központi értéktárak ezenfelül biztosítják az értékpapírszámlák elsődleges rögzítését és központi vezetését, amelyeken megjelenik, ki és hány értékpapírt bocsátott ki, illetve rögzítik az ezen értékpapír-állományokban bekövetkező változásokat.

6. Míg a központi értéktárak a nemzeti határokon belül többnyire biztonságosak és hatékonyak, több tagállamot érintő egyesülésük és kommunikációjuk kevésbé biztonságos, ami azt jelenti, hogy a több tagállamra kiterjedő befektetéssel a befektető magasabb kockázatot és költségeket vállal. A hatékony egységes belső elszámolási piac hiánya szintén fontos problémák forrása – ilyen például az értékpapír-kibocsátók központi értéktárakhoz való hozzáféréseinek korlátozása, az Európai Unión belül a központi értéktárakra vonatkozó eltérő nemzeti engedélyezési rendszerek és szabályok, valamint az egyes nemzeti központi értéktárak közötti korlátozott verseny. Ezen akadályok igen széttagolt piacot eredményeznek, mivel Európában egyre nő a több tagállamra kiterjedő ügyletek száma, a központi értéktárak pedig egyre összekapcsoltabbá válnak.

7. A javaslat célja, hogy megoldást találjon e problémákra azáltal, hogy kötelezővé teszi valamennyi átruházható értékpapír könyvelési tételként történő feltüntetését és ezek rögzítését a központi értéktárban, mielőtt azokat szabályozott helyszíneken eladásra felkínálják, Unió-szerte harmonizálja az elszámolási időszakokat és az elszámolásokra vonatkozó fegyelmi szabályokat, és a központi értéktárak műveleteinek és szolgáltatásainak kockázatait kezelő nemzetközi szabványokon alapuló közös szabályrendszert vezet be.

8. A javaslat a kereskedési helyszínek tekintetében a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2004/39/EK irányelvvel (MiFID-irányelv), a központi szerződő felek tekintetében pedig a származtatott ügyletekről szóló (EMIR) rendeletjavaslattal együtt és azokat kiegészítve alkotja az értékpapír-piaci infrastruktúrák szabályozási keretét.

⁽¹⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2012. június 14-i véleménye, amely elérhető a következő címen: <http://www.edps.europa.eu>

⁽²⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2012. február 10-i véleményei, amelyek elérhetők a következő címen: <http://www.edps.europa.eu>

3. Következtetések

48. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a javaslatban figyelmet fordítottak az adatvédelemre.

49. Az európai adatvédelmi biztos a következő ajánlásokat teszi:

- A javaslat preambulumát ki kell egészíteni az erre a véleményre történő hivatkozással.
- A rendelkezéseket át kell fogalmazni egyetlen, a 95/46/EK irányelvre és a 45/2001/EK rendeletre hivatkozó általános rendelkezésben, hangsúlyozva a hatályos adatvédelmi jogszabályok teljes körű alkalmazhatóságát, és tisztázni kell a 95/46/EK irányelvre történő hivatkozást annak előírásával, hogy a rendelkezések a 95/46/EK irányelvet végrehajtó nemzeti szabályokkal összhangban alkalmazandók. Az európai adatvédelmi biztos ezenkívül egy ilyen típusú átfogó rendelkezés beépítését javasolja a javaslat érdemi rendelkezési közé.
- Korlátozni kell az illetékes hatóságok dokumentumokhoz és információkhoz való hozzáférését a javaslat külön meghatározott, súlyos megsértésének eseteire és olyan esetekre, amikor fennáll a jogsértés elkövetésének alapos gyanúja (amit konkrét bizonyítékokkal kell alátámasztani).
- Elő kell írni az illetékes hatóságok számára, hogy a dokumentumokat és információkat hivatalos határozat útján kérjék, amely megjelöli a kérés jogalapját és célját, azt, hogy a kérés milyen adatokra irányul, az adatok átadására vonatkozó határidőt és a címzett azon jogát, hogy bíróságtól kérje a határozat felülvizsgálatát.
- Meg kell határozni, hogy a javaslat értelmében milyen személyes adatok dolgozhatók fel és továbbíthatók, az illetékes hatóságok milyen célokra dolgozhatnak fel és továbbíthatnak személyes adatokat, és rögzíteni kell egy arányos adatmegőrzési időszakot a szóban forgó feldolgozásra vonatkozóan, vagy legalább meg kell határozni egy ilyen időszak kialakításának a pontos kritériumait.
- Figyelembe véve az adatok harmadik országok számára történő továbbításával kapcsolatos kockázatokat, a 23. cikk (7) bekezdését biztosítékokkal kell kiegészíteni, mint például az eseti jellegű mérlegelés és a személyes adatok megfelelő szintű védelme az ezen adatokat fogadó harmadik országban.
- A javaslat 27. cikkében az adatmegőrzésre vonatkozó minimális ötéves időtartam helyett egy maximális adatmegőrzési időtartamot kell megadni, ha a nyilvántartás személyes adatokat tartalmaz. A választott időtartamnak az adatfeldolgozás céljának eléréséhez szükségesnek és arányosnak kell lennie.
- A 28. cikk (1) bekezdésének i) pontját az alábbi módon kell átfogalmazni: „a központi értéktár biztosítja, hogy a szolgáltató a szolgáltatásait a központi értéktárra alkalmazandó, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK irányelv végrehajtására vonatkozó nemzeti szabályok teljes körű betartásával biztosítja. A központi értéktár felel ...”.
- A 62. cikk (2) bekezdésének b) pontját a következő rendelkezéssel kell kiegészíteni: „e személyek személyazonosságát az eljárás minden szakaszában biztosítani kell, kivéve ha a személyazonosság felfedését nemzeti jogszabály – további vizsgálattal vagy bírósági eljárással összefüggésben – kötelezővé teszi”, továbbá a 62. cikk (2) bekezdésének c) pontjában a „irányelvben meghatározott elveknek megfelelően” szövegrészt az „irányelvnek megfelelően” kifejezéssel kell felváltani.
- Tekintettel az e véleményben kifejezett kétségekre, meg kell vizsgálni a szankciók kötelező közzétételére javasolt rendszer szükségességét és arányosságát. A szükségesség és arányosság vizsgálatának eredményétől függően minden esetben megfelelő biztosítékokat kell nyújtani az ártatlanság védelme és az érintett személyek tiltakozáshoz való joga tiszteletben tartásának, az adatok biztonságának/pontosságának és a megfelelő idő után történő törlésének biztosítása érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2012. július 9-én.

Giovanni BUTTARELLI
az európai adatvédelmi biztos helyettese